

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTAI

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy órá ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 211. szám.

Péntek, szeptember 18.

A király mondta.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, szeptember 17.

Jelentőségteljes és súlyos szavak azok, melyeket ő Felsége a király a hadsereghez közvetlen és népeihez közvetve intézett. Ha az első hatalmas benyomáson túl vagyunk, csak azt foglalják ugyan magukban, ami már előbb is ismeretes volt a király nézetei és szándékai felől. Azt az elhatározását adja tudtul ő Felsége, hogy a hadsereg egységét érintetlenül fenntartja. Ez a szándék minden diszkreció dacára, melyet a király által fogadott magyar politikusok megőriztek, kiszivárgott és számolni kellett vele. De a politikában elég gyakran vannak ingadozások, szívesen vagy nehéz szívet adott engedmények, melyek mértéke felől nagyobb vagy kisebb reményeket lehet ápolni. Ma még lehetnek nálunk erre vonatkozólag véleménykülönbségek. De miután a táviró meghozta a hadsereparancs szövegét, e tekintetben minden véleménykülönbség ki van zárva.

A király mondta!

És szavai határozottak. A legkisebb kételyt sem engedik meg és megadják az irányt, melyben mozoghatunk. Az engedmények maximuma, melyet Széll Kálmán volt miniszterelnök és Fejérváry Géza báró volt honvédelmi miniszter annak idején tett nyilatkozatai foglaltak magukban bizonyos fennmarad, ha teljes értéke szerint tudjuk azt méltányolni. Ezek az engedmények nem érintik a hadsereg egységét és harckészségét s nem vezetnek lehetetlen helyzetekhez sem a hadseregben, sem a monarchia két államában, de a vezényleti nyelv a legfőbb hadur akarata szerint elegendő maradjon, mert ezt elengedhetetlennek tartja és a saját lelkiismerete előtt nem vállalhatna érte felelősséget, ha itt engedményeket tenne.

Felvessük-e a kérdést, hogy minő

hatása lesz a legmagasabb akaratnyilvánításnak politikuskainknál és az országban? A választ nem kell soká keresni. Az egész belpolitikai helyzetet megvilágította most egy óriási fáklya és mindenki láthatja azt az utat, melyen haladni akar. A kérdés szinte odahegyeződött ki, hogy kinek-kinek döntenie kell, vajjon egy uton haladjon-e királyával, avagy más utat keressen-e, miután annyira belefurta magát a saját nézeteibe. Erős a meggyőződésünk, hogy a nemzet túnyomó többségében, híven királyával tart akkor is, ha kívánalmában és megvalósíthatian reményeiben áldozatába kerül is. A nemzet képvisellete pedig nem akarhat mást, mint maga a nemzet. A legközelebbi következmény most az lesz, hogy a szabadelvű párt végre ismét magára talál és észébe jut magas államfenntartó hivatása. Ha a sokat emlegetett értekezlet eddig nem volt lehetséges, tárgyilag most már alig szükséges. Csak az az egy célja lehet, hogy az ország és a világ előtt bizonyítsa, hogy a népképviselő és a nemzet egy és a különbségek el vannak temetve. Mi nem vagyunk képesek korszakos összeütközéseket elviselni, minők más nemzeteknél voltak, nálunk egyszer a koronának, másszor a nemzetnek kell engedni s miután a korona ünnepélyesen kijelentette, hogy a hadsereg egységének kérdésében nem engedhet, rajtunk a sor, hogy megelégedjünk azzal, amit a korona a hadsereg egységének és harckészségének ártalma nélkül engedhet. Kisebbségnek ugyan több okuk van nemzeti kívánalmaik ápolására, de legalább is épp oly szükséges egyetértésük uralódojikkal.

A király mondta! Mondta magas szövetségese, II. Vilmos császár megérkezésének előestéjén, aki mint kitűnő katona teljesen érteni fogja, hogy magas szövetségese csak így és nem másként cselekedhetett.

L. L.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken péltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— Személyi hír. Tellecsky Kristóf, a nagy-kikindai járás főszolgabírája tegnap hat heti szabadságra ment. Távolléte alatt a hivatalt Vogel Dezső tb. főszolgabíró vezeti.

— Tallián Béla Szegeden. Tallián Béla v. b. t. t., országgyűlési képviselő, a képviselőház alelnöke tegnap Szegeden időzött. A Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület bizottsága tudvalevőleg a képviselőház alelnökét óhajtja megnyerni a kultúregyesület elnökének és Tallián azért ment Szegedre, hogy a kultúregyesület alakulását előkészítő bizottság vezetőivel az alakulás ügyében értekezzen. Tallián Béla a karlovai vonattal érkezett Szeged állomásra, hol a D. M. K. E. nevében Kern Lajos dr. kir. közjegyző és Gaál Endre dr. tanácsnok fogadták. A képviselőház alelnöke délelőtt 10 óráig maradt Szegeden és a budapesti gyorsvonattal somogy megyei birtokára utazott.

— Uj anyakönyvvezető. A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Torontálmegyéjében a nagyközlési anyakönyvi kerületbe Berecz Árpád jegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— Lapunk felolós szerkesztője tegnap elutazott Nagybecskerekre, hogy részt vegyen az írók és művészek Weimarban tartandó kongresszusán.

— Lemondott ipariskolai tanító. Bugarszky Mihály ipariskolai tanító, ki 10 éven át működött a helybeli iparos-iskolánál, ezen állásáról lemondott. Az ezen lemondás által megüresedett állásra helybeli tanterfiak pályázhatnak és az eziránti folyamodványok az ipariskolai bizottság elnökénél, dr. Plechl Szilárdnál benyújthatók.

— A békésbányai ev. ref. egyházmegye közgyűlése. Szegeden most tartja közgyűlését a békésbányai ev. ref. egyházmegye, melyhez Nagy-

A „TORONTAI” tárcája.

A költő Magdolnája.

Képzeldnek egy bohém költőt, aki az erkölcsi posvány védőszelleme, akinek mélyen érző a lelke, kicsapongó a természete, feslett és mégis tiszta, arany az iszapban, csillagvisszfény a mocsárban: — ilyen Derlandes . . .

Tisztelik, szeretik, ünneplik, diogeneszi fényüzésű odujában látogatják. Hegyes szakála, tömpe, borvirágos orra, széles szokrateszi fejébe ékelt nagy nyílt szemek egy fauna emlékeztetnek. A lába, de a hangja is kissé reszkető, beszéde szaggatott, taglejtése ábrándos — szeszélyes néha. És ami lényében oly különösen vonzó s amit az éjjeli mulatókban és csapszékben átdorbézolt élete dacára is híven megőrzött: ez az ő meghatározó gyerekes nagylelkűsége, az emberi szív e bájos, halhatatlan költészete! Költő a szó természetesen és tökéletes értelmében, szinte önkéntelenül, szinte öntudatlanul . . . A barokk talantumok típusa. Elveit ugyan bajosan fogadnák el komoly társaságokban — éppen ezért olyan meghatározó a bájos Helénnek, Benjamin bankár fiatal neijének Derlandes iránti lelkesedése, gyerekes szívének rajongása. A költőért hallatlan, hihetetlen örültségektől — botránytól se riadna vissza. Helénnél az érzelmek csak természetesen, ha figyelembe vesszük, hogy ismerte Derlandes-ot az időben, amikor rendes, erkölcsös életű volt, — amelyből kétségkívül bánat és csalódások zökkenett ki. Talán éppen az a nem viszonzott szerelem, amelyet Helén iránt érzett akkor, mikor őt kikoszorúzza Benjamin urhoz ment nőül.

Sejtette is Helén, hogy ha sorsát a Der-

landes-évat osztja meg, szerelme képes volna a költő természetét féken tartani, a lejtőhöz vezető utról elterelni. Vajjon e sejtélem, mely később szemrehányássá, jóval később lelki furdalássá vált, zavarta-e meg a kékszemű, gyöngéd lelkű, kissé regényes hajlamú, szeszélyes Benjaminét, aki azelőtt sem volt olyan érzékeny Derlandes szerelmével szemben, mint amilyennek látszott, és akit inkább — a szülők unszolására — szegénysége miatt utasított vissza?

Vajjon lelki furdalás vagy önámítás volt-e magát okolni a költő elhibázott élete miatt?

Vajjon a bohém legutóbb megjelent verseskötetének olvasása lobbantotta-e újra lángra szívében a zsarínokot? A híre talán, amely még nyomorult odujához is utat talált, dicsfényrel ragyogva be azt? Pusztán szeszély volt-e — nyakasság — az udvariatlan férj iránti bosszu, kit hirtelen megutált — vagy örülési roham . . . ki tudná?

Tény azonban, hogy egy este különös, szédítő gondolat szállta meg lázas agyát s egy fékezhetetlen belső kényszernek — no meg balga végzetének — engedve, elhagyta otthonát, hogy vakon rohanjon az ismeretlen rejtelmes jövőbe . . .

Lihegve vetette magát az első kocsiába.

— Gyorsan a „Zöld disznó”-ba!

Elképzelhető Derlandes meglepetése, a mint a híres montmartrei csapszékben levő „művészotthon”-ba, a boros palackok és bohémek társaságába, a dohányfüsttől fojtó, a muzsika- és trágár daloktól hangos pinchehelyiségbe belépni látta Helént.

Mámoreban először is a Szűz Mária megjelenésére gondolt. — És valóban, amint Helén első zavarát leküzdvé, elszántan közeledett feléje, leányos, karsu alakja egy pokoiba tévedt szent emlékeztetett.

A költő ábitattal kulesolta össze kezét: Ő az? Nem, csak eszményi mása, csak az árnya, ki — mint az ég királynője — kegyes irtalom-ból alászállott bennünket meglátogatni e bünbarlangban. Így van kétségkívül, így.

— Nem, uram, én vagyok, testestül-lekkestül.

Derlandes, ki a felindulás és meghatottság közepett sem vesztette el lélekjelenlétét, meghajlítta magát, s hódolattejes hangon felelt:

— Ez esetben a megtiszteltetés még nagyobb. Azután egy nyugodt közmozdulattal — a milyennel a legyeket szoktuk — elintette szomszédait.

— Így ni, — rendezkedett nyugodt, udvarias hangon — most hamar székelt ide önagságának! Egy karszékét . . . a legszebbet . . . egy trónust, hogyha van! Ez asztal meg gyorsan változzék át oltárrá! . . . Nem tartja mérészségnek, ha sörrel kínálom meg asszonyom? Oh, mert se nektár, sem ambrózia, még a legillatosabb virágkehelybe gyűjtött legtisztább harmat se volna elég méltó ital . . .

De a bájos kis Benjaminé szavába vágott. Fel kellett használnia az időt, míg bátorsága le nem lohad, ezért hát komolyan és oly hangon, amilyen a leckét szokás ledarálni, így szólt:

— Hallgasson meg, uram, hallgasson meg és értsen meg, mert elhatározásom komoly és visszavonhatatlan. Azért jöttem, hogy megmondjam önnek, akár az egész világ fülehallatára is — hogy én már rég megbántam . . . hogy én sohasem tiszteltem mást . . . és mikor megértettem . . . Oh tudja meg hát, hogy ön az egyedüli, akit bámulni, akit szeretni tudok . . . akié ezentul lenni akarok! Oh most már tudom, hogy mennyi nagyság, bátorság, nemes büszkeség és alázatosság volt az ön le-

becskerek is tartozik. A közgyűlésen Nagybecskerekéről Szalay József ev. ref. lelkész jelent meg. A jelentések során tudomásul vették, hogy többek közt Torontál-Erzsébetlakon fiókegyház alakult. A gyűlés legfontosabb tárgya az egyházmegye fősztásának kérdése. Az esperesi hivatalhoz beterjesztett tájékoztató vélemények egy része a fősztás mellett foglalt állást. Baks Lajos egyházmegyei előadó határozati javaslatot terjesztette elő. Az előterjesztés szerint tiz egyház nem nyilatkozott, hogy mint vélekedik e nagyfontosságú ügyben. Néhány egyház nem kívánja az elszakadást. A többség helyesli a fősztást. Nagybecskerek az alakítandó egyházmegyére Békés, Csanád, Csongrád és Dunamarsoköz elnevezést jelöl meg. Előadó pedig bizottság küldését hozza javaslatba a kérdés tanulmányozására és ez alapon benyújtandó vélemény előterjesztésére és a felett való későbbi döntésére. Erre megindult a széles mederbe folyó vita, melyben részt vettek Szalay József, Futó Zoltán, Szegedi Kálmán, Papp Imre, Bodóky Zoltán, Dombi Lajos stb. Az elnök az indítványt szavazásra bocsátotta s huszan szavaztak az előadó javaslata és huszan Fekete Márton azon indítványa mellett, mivel az egyházmegye többsége a fősztás mellett van, több tagu bizottságot küldjenek ki a részletkérdések tárgyalására. Miután a szavazatok egyenlők voltak, a kérdést az elnökség döntötte el és pedig az előadó javaslata értelmében. Délben lakoma volt, délután pedig szakbizottságok üléseztek.

— **Esküvő.** Tegnap délelőtt esküdött örök hűséget Graffiusz József nagybecskereki m. kir. államvasuti tisztviselő Liszka János volt városi kertész leányának Jozefának. A polgári esketés d. e. 11 órakor volt az anyakönyvi hivatalban. Tanuk voltak: Szekora József nagybecskereki gyógyszerész és Póti Ferenc nagybecskereki kereskedő.

— **A Dmke.** A Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület alakulását előkészítő bizottság, mint Szegedről írják, tegnap ülést tartott, melyen Torontálból dr. Pólya Endre nagyszentmiklósi szerkesztő vett részt. A bizottság elnökei beszámoltak az előkészítő bizottság működéséről és a mozgalom eredményéről. E szerint, bár még a gyűjtő-ívek nem érkeztek vissza, a kulturegyesületbe négy hónap alatt kétezerháromszáz léptek be. A rendes tagokon kívül számos alapító és pártoló tagja van a közművelődési egyesületnek. Nagyobb összeg folyt be azonkívül adományokban is. Bár az egyesület már teljesen elő van készítve a megalakulásra, mindazonáltal a szervezési munkálatokat tovább folytatják. A megalakulást novemberre halasztják, mivel azt óhajtják, hogy a közgyűlés fényes, nagy ünnepély keretében folyjon le, az ünnepély előkészítése pedig nagy munkával jár. A bizottság szükségesnek tartja, hogy a közgyűlést nagy előkészületek előzzék meg. Az egész várost erre az alkalomra fölbogózzák és minden előkészületet megtesznek arra, hogy a Szegeden megtartandó közgyűlés ünnepe legyen a Délvidék egész magyarságának. A gyűlés e munkálatok foganatosítására bizottságot alakított. Elhatározták a gyűlés, hogy egyes vármegyékbe közelebb ismét küldöttseket vezet. Végül a gyűlés Straubert Gyula ezredesnek, ki Nagybecskerekre vezetett küldöttseget, fáradozásaiért köszönetet szavazott.

mondásában . . . És ha volna valami fogyatkozás önben, az is csak az én hibám következtében támadhatott, melyet jóvátenni — vagy önnel megosztani akarok. Tanát követve elfordultam a világtól, mert — igaza van — minden: bűn, komédia és hamisság . . . Az előítéletekkel, megvetéssel mitsem törődve, odahagytam mindent, — úgy járulok önhez, miképpen Magdolna Jézushoz, kérdvén tőle: „Akarsz-e birmi?” Rendelkezik sorsom fölött, azzá leszek, amivé akarja . . . barátinője . . . szolgálója . . . De vigyen magával, menjünk! Ezentul csak önt ismerem, csak önt szeretem, mert csak ön az egyedüli jó, az egyedüli nemes!

A magasztos jelenet végével a csapszéket a bohémek kitörő lelkesedése töltötte be, melyet a hirtelen kijózanodott Derlandes egy kézművelővel lecsendesített.

Azután felállott. Ráncolt homloku faunarca oly tiszteletet parancsoló volt, midőn Helénhez fordulva komoly, szinte rideg hangon szólt:

— Asszonyom, engedje meg, hogy karomat nyújtsam. Nem lett volna szabad egy pillanatra se leültetnem, — bocsásson meg érte. Menjünk, az ön helye nem itt van.

Ez a komoly, titokzatos magatartás zavarba ejtette ugyan Helént, de azért mégis bátran, elszántan füzte karját Derlandes-éba. Ment volna vele a világ végére, a vesztőhelyre is, büszkén, hősiessén, — de mikor az ismert ut, amelyre tértek, amelyen haladtak, nyugtalanítani kezdte, mégis megszólalt:

— Hová megyünk?

— Nem mondta-e, nem ígérte-e meg, asszonyom, hogy: „Azt teszek, amit ön parancsol, oda megyek, ahova ön vezet? Én szol-

— **Német tudós Torontálban.** Dr. Andre marburgi tanár a múlt héten Nagyikindán időzött a magyarországi németek helyzetének tanulmányozása végett. A német tudós több német községben megfordult, különösen Nagyteremián fogadták nagy ovációval. A virágzó német községben bő alkalmat nyílt meggyőződést szerezhetni a telt csürök és a számtalan hízők révén a magyarországi németek elnyomásáról és a Korn Artur-féle ámitások valótlanosságáról.

— **Eljegyzés.** Szentpétery Zoltán per-jamosi postamester eljegyezte Markesz Sebő temesvári számtanácsos leányát, Etelka kisasszonyt.

— **Rákóczi-ünnep a megyében.** A nagyikindai társaskör által f. hó 27-én vasárnap d. u. 2 órakor a Bohn-szálló nagytermében rendezendő Rákóczi-ünnepély sorrendje a következő: 1. Himnusz, éneki a polgári dalárda. 2. Rákóczi induló. 3. Emlékbeszéd, tartja Szabó Kázmér, főgimn. tanár. 4. Kuruc dalok, éneki a polgári dalárda. 5. Alkalmi költemény, szavalja Balogh István. 6. Kuruc nóták. 7. Szózat, éneki a polgári dalárda. 8. Rákóczi induló. Este 8 órakor táncmulatság a Nemzeti-szálló dísztermében. Az ünnepélyre szóló meghívókat a társaskör rendező bizottsága most küldi szét. — Nagyszentmiklóson október hó 11-én rendeznek Rákóczi-ünnepet. A rendező bizottság elnökévé megválasztották dr. Jeszenszky Géza ügyvédet, jegyzővé dr. Szilárd Adolf ügyvédet. Az ünnep műsorát legközelebb állítják össze.

— **Kanyarójárvány Muzslyán.** A szomszédos Muzslya község ovodás-gyermekei között kiütött a kanyarójárvány s eddig is már számos gyermek megbetegedett. Dr. Kuszing János városi orvos ennek következtében felhívta a rendőrség figyelmét a járványra, amely az ovodában a tanítást azonnal beszüntette, egyszersmind pedig intézkedett arról is, hogy az ovodahelyiség fertőtlenítessék és újra megszeltesse.

— **Halálozás.** Egy előkelő, régi család tagja hunyt el Békéscsabán e hó 15-én, ittebei és eleméri özv. Kis Péterné, szül. Gorove Anna, kit 87 éves korában ért a halál. Az elhunyt matróna, kit nagy család gyászol, egyik legközelebbi rokona volt Kis Ernő tábornoknak, ki a szabadságharc idejében egész családját Kis Péter oltalma alá helyezte.

— **Halál a romok alatt.** Tiszaszentmiklóson Milyi Tosó odaváló gazda portáján Tyirity Bozso paraszt munkás istállót épített. A hozzá nem értő ember úgy találta fedél alá hozni az épületet, hogy az folyó hó 9-én a délelőtti órákban nagy robajjal összedőlt maga, alá temetve a mestert. Tyirityt éktelenül összeronsolt testtel halva szedték ki a romok közül.

— **Ménvásár.** Holnap délelőtt 9 órakor Nagybecskerekben a vásártéren ménvásár lesz, a melyen az állam több mént fog vásárolni.

— **Betörés a radnai zárdába.** Mária-Radnáról jelentik, hogy az éjjel ismeretlen tettesek betörték az ottani zárdába és az ott elhelyezett perselyekből nagyobb összeget elloptak. A dolog érdekességét emeli az a körülmény, hogy dacára annak, miszerint a vasperselyek feltörése a helyszínen visszahagyott primitív szerszámokkal elég hosszú

gálója, rabszolgája vagyok, az kezében az én sorsom?”

— Ezt mondtam.

— Én meg azt mondom, amit Jézus: „Én vagyok ama jó pásztor, ki visszavezetem a nyájhoz az eltévedt bárányokat”.

— Mit jelenten ez?

— Hogy . . . ime házukhoz értünk, hol már ferje bizonyonlag várja, asszonyom, s ahol én mindjárt kegyes engedelmelem csöngetek is . . .

És mialatt kaput nyitottak, helyreállott lelki egyensúlyunk s a szokott dagályos beszédmódorával lágyan, oly lágyan, mint a patak csobogása, folytatta:

— Asszonyom! Az eltévedt báránykát ezenel visszavezetem az akolba . . . A költő legyen az álom, a szemétdomb, amelyből eszméi liliomtisztsággal törnek a magasba, amelyből csak az ő lángesze képes felszívni a gondolatok gyöngyszemeit . . . A szegény költő olyan, mint a selyemhernyó, az csak másnak él . . . Ön pedig, asszonyom, viruljon, gyarapodjék erényekben, éljen vidáman, boldogul . . .

És mikor Helén kissé röstelkedve a kapu mögött eltűnt s a költő egyedül maradt, mintha a legyőzött mánor újra erőt vett volna rajta, fejét csóválva csendes, gunyos nevetéssel morgta:

— Sejttem, érzem, hogy ma éjjel még az ocsmányság, a bűn posványában fogok fetrengegni, mert keil, hogy a dolgok kiegyenlitsék egymást, így kívánja ezt a világrend és én a tartozásomat ma még csak félig rőttem le . . . Oh, érzem, tudom, hogy ma még valami aljas, valami nagyon aljas dolgot fogok elkövetni!

. . . Csakugyan: másnap reggel holtrészegen vitték lakására.

Henry Fèvre.

ideig tarthatott, a zárdában nem hallottak semmi zajt és a tolvajok zavartalanul dolgozhattak. A csendőrség a tett elkövetésével két kóborló cigánylegényt gyanúsít, kik a tegnapi nap folyamán folyton a zárdá körül settenkedtek s látszólag rosszban törték fejüket. Sikerült is azokat tartóztatni. Pénzt azonban nem találtak nálok. Lehet, hogy azt elrejtették. A vizsgálat folyik.

— **Furfangos család.** A nagyikindai rendőrség egy uriasan öltözött fiatal embert tartóztatott le, aki a családnak még szokatlan jól jövedelmező módját eszelte ki. Klein Jenő a család neve, megfordult minden kisebb szatócs-üzletben, ahol pipakereskedőnek adva ki magát, olcsó apró pipákat kínált tovább eladásra. Beszélgetés közben vagy egy tizkoronást, vagy egy huszkoronás pénzt vett elő, kérte annak husz filléresre avagy egy koronás pénzre való felváltását. Mikor a pénzt leszámolták, kezébe vette az apró pénzt s pár szívélyes szó kíséretében azzal adta vissza, hogy mégis csak sok lesz az apró pénzből. Mig visszaadta, valóságos bűvészi ügyességgel csusztatott, az apró pénzből néhány darabot az ing ujjába, aztán távozott az üzletből. A leg-többen a visszaadott pénzt meg se olvasták, visszatették a pénzes fiókba. Így cselekedett Csenejác Szilya szatócsüzletében is. Egy tiz koronást kért felaprózni, amiből hamarjában két koronát eszent. A szatócsné azonban észre-vette a hiányt, feljelentést tett a rendőrségnél, a mely a személyleírás után hamar kézrekerítette, éppen mikor hasonló módon akart egy kiskereskedőt megcsalni. A rendőrség Kleint elszállította a nagyszabasi kir. ügyészséghez, ahol hasonló család miatt már régen körözik.

— **Rablótámadás az utcán.** Nagyszentmiklósról jelentik, hogy Beke József odaváló vasuti váltóór f. hó 5-én éjjel tizenegy óra után a Berta-soron hazafelé tartott, a mikor három román suhanc hátulról orozva megtámadta, a földre teperte és egy fehér zsebkendőben volt 16 korona készpénzt elrabolták. Mikor segítség után kiáltott, egyik a támadók közül fejbe ütötte, hogy eszméletlenül terült el az utca közepén. A csendőrség már az nap a rablótámadókat Szirbeszku György, Gavrilo Péter és Kutyán Milán facér mesterlegények személyében letartóztatta.

Színház és Irodalom.

* **Válás után.** Derült s a kacagástól zajos színházi este volt tegnap. Bissonnak mostanában fölelevenített régebbi kitűnő vigjátékát, a Válás után adta elő a szintársulat kitűnő előadásban. A kacagató darab nem is tévesztette el a hatását s a közönség egész este állandó derűtséggel volt. Az előadók játéka nagyban hozzájárult a hatáshoz s a szereplők között mindenki perfektül megálta helyét. Balla Kálmán Duval szerepében kitűnő alakítást nyújtott s Tihanyi Miklós ismét pompás humorral játszott. A humorban méltó partnere volt Kantay Teréz. Bájós kis menyecske volt Radnai Zsuzsika és Gerőfi Ilona sikkesen adta az elválásban utazó asszonykát. Disztingváltan játszott Szénássy, Czako pedig a nagybácsi szerepében volt józú. A színház elég szépen megtelt, amit Ballák meg is érdemelnek. (S—s.)

* **A Casanova bemutatója.** A Casanova szombati bemutatóján a kedvezményes jegyek nem érvényesek, mert az operette fényes kiállítása és jódíja tetemes áldozatába került Balla igazgatónak.

* **Diszelőadás a Dankó-szobor javára.** Előző számunkban már jeleztük, hogy Balla igazgató egy előadás tiszta jövedelmét a Dankó Pista szegedi szobrára szánta. Vasárnap este Dankó Pistának a szegedi halászléből merített eredeti népszínműve a „Halász szeretője” kerül színe elsőrendű szereposztásban. A felvonások között a helybeli két cigányzenekar felváltva fog Dankó Pista népdalaiból hangversenyezni. Újlag felhívjuk színpártoló közönségünk meleg érdeklődését ez előadásra.

* **A délutáni előadások.** A délutáni előadások f. hó 20-tól, vasárnaptól kezdve 4 órakor kezdődnek.

* **Gyönyörű ajándék** jut mindazoknak teljesen ingyen és bérmentetlenül, akik az Egyetértés politikai napilap előfizetőinek díszes sorába lépnek. Ez az ajándék egy értékes díszmű, amelynek egyetlen művelt magyar család könyvtárából se szabad hiányoznia. A munka a Rákóczi-korszak ismertetése lesz írásban és képen, hivatott írók és ihletett művészek alkotásában hű tükre Magyarország legszebb és legdícsőbb korszakának. A pompás díszművet karácsony ünnepére minden egyes előfizetőjének megküldi az Egyetértés s ezenfelül az előfizető az egyik legjobb, legterjedelmesebb és legmagyarabb újságot kapja naponként, a mely nemcsak a közlések leggazdagabb tárháza, de irodalmi művekből is a legkiválóbbakat és leg-

értékesebbeket adja az olvasóinak. Az Egyetértés előfizetési ára egy hónapra egy forint nyolcvan krajcár s előfizetni lehet (legcélszerűbben postautalványon) a kiadóhivatalban vármegye-utca 11. szám.

TÁVIRATOK.

A válság.

A király hadiparancsa.

Budapest, szept. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikai köröket élénken foglalkoztatja a király hadiparancsa. Az ellenzékét a parancs igen elkeserítette, félhivatalosan azonban úgy nyilatkoznak, hogy minden higgadtan és tárgyilagosan gondolkodó ember természetesnek fogja találni, hogy oly válságos viszonyok között, mint a maiak, a mikor éppen a katonai kérdések képezik a válság tengelyét, őfelsége, mint legtöbb hadur, megnyugtatón kívánja a hadsereget azíránt, hogy szilárd szervezetét fenn akarja tartani. A mit őfelsége a hadparancsban mond, az közismert álláspontja az uralkodónak, a ki éber öre annak az erős hatalomnak, mely a magyar és osztrák monarchiát védeni hivatva van.

A király hadiparancsának a börzén kedvezőtlen hatása volt és némi árhanatlás állott be. A magyar és osztrák aranyjárdékok félszázalékkal estek.

Pártértekezletek.

Budapest, szept. 18. (A „Torontál” ered. táv.) Podmaniczky Frigyes báró, az országos szabadelvű párt elnöke, mint hire jár, az éjjeli táviratokban szeptember 22-ére bizalmas értekezletre hívta össze a szabadelvűpárti képviselőket és a párt külgazait.

A függetlenségi párt szintén bizalmas értekezletet fog tartani s csak Kossuth Ferenc hazajövetelét várják.

A képviselőház összehívása.

Budapest, szept. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, a képviselőházat szeptember 21-ére összehívják.

A német császár Bécsben.

Budapest, szept. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsújhelyről táviratozzák: Vilmos német császár ma reggel fél 9 órakor érkezett ide s hivatalos katonai fogadtatás után tovább utazott Bécsbe.

Budapest, szept. 18. (A „Torontál” ered. távirata.) Bécsből táviratozzák: A német császár délelőtt fél 10 órakor érkezett ide. A pályaudvar körül rengeteg közönség gyűlt össze, a pályaudvaron pedig a király, az uralkodó család tagjai, az állami és az udvari méltóságok várták. Mikor a császár leszállt a vonatról a király elébe ment s a két uralkodó háromszor összeölekezett és megcsókolta egymást. A császár ezután a pályaudvaron hosszas cerclét tartott, a mely után ellépett a diszszázad előtt.

Innen az uralkodók és kíséreteik a Burgba vonultak. Az utvonat pazar díszben volt, diadalkapuk és obeliszkok ékesítették. A járdákon roppant közönség szorongott, előttük pedig katonaság állott sorfalat. A közönség az uton mindvégig zajosan élte a császárt, aki jókedvűen köszöngötte az ovációt.

Mikor a menet a Burg-kapuzhoz ért, a Mária Terézia-téren föllállított tüzérség negyvennyolc ágyulóvést tett. A Burgban a főhercegnők s az állami méltóságok üdvözölték a császárt. Ez alkalommal bemutatatták neki K h u e n-H é d e r v á r y gróf miniszterelnököt, K ö r b e r osztrák miniszterelnököt, G o l u c h o w s z k y Agenor gróf közös külügyminisztert és másokat. A cercla után a német császár visszavonult lakosztályába.

Az adófizetés és a katonák visszatartása.

Budapest, szept. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Kiskunfélegyházáról táviratozzák, a város képviselőtestülete ma délelőtti közgyűlésén elhatározta, hogy a városi közpénztáraknál állami adókat fizetésre el nem fogadnak, a katonák visszatartása ellen pedig fölírnak az országgyűléshez. A város határozatait közli az összes városokkal s hasonló eljárásra szólítja fel őket.

Az árvízveszedelem.

Budapest, szept. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A folyammérnöki hivatalhoz érkezett jelentések szerint a Felső-Dunán a víz egyre árad s a veszedelem komoly mérveket öltött.

Nagy tüzvész.

Budapest, szept. 18. (A „Torontál” ered. táv.) Lembergől táviratozzák: Zlocowban tegnap tűz ütött ki, amely az egész várost elpusztította. Leégett 500 lakóház, 2 kórház, a törvényszék s a Miklós-templom. A tűz olyan mérvű, hogy mindezeideig még nem sikerült lokalizálni.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 18. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyjából szilárdak. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.46
Buza (áprilisra 1904.)	7.73
Tengeri (májusra 1904.)	5.43
Zab (októberre)	5.43
Rozs (októberre)	6.24

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről. Érvényes 1903. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunaról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovárra: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma:

Nagybecskerek város területén 1903. évi szeptember hó 11-től 1903. évi szeptember hó 17-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltások történtek:

Büchler János tulajdonát képező 600 négyszögöl szérüskertet megvette Atyim Milos 380 koronáért.

Szabó Károly tulajdonát képező 500 négyszögöl szérüskertet megvette Zlaman Károly és Magdolna 900 koronáért.

Kozlovacski Tinka tulajdonát képező 1 hold 800 négyszögöl szántóföldet megvette Kozlovacski Velyko 400 koronáért.

Havlicsek Anna hagyatékához tartozó 2032 öi. sz. ház 1/3 részét előörkölte kk. Havlicsek István, Sándor, József, Mihály és Vilmos.

Jochim József hagyatékához tartozó 2131 öi. sz. ház felét előörkölte Jochim István, Teréz, Paulina és Pál.

Milenov Mija hagyatékához tartozó 719 öi. sz. ház felét előörkölte Milenov Zsiva és Radivoj.

Márki Ágnes hagyatékához tartozó 8 hold szántó és 600 négyszögöl házhely 1/3 részét előörkölte kk. Márki Róza, János és Erzsébet.

Ambrus József hagyatékához tartozó 2370 öi. sz. ház felét előörkölte Ambrus Gizella.

Keppi Miklós és Feketics Imre tulajdonát képező 412 négyszögöl szérüskertet megvette Balhási András és Karolin 520 koronáért.

Ifj. Klementics Ferenc tulajdonát képező 187 öi. sz. ház felét elajándékozta neje Willing Zsuzsannának.

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztek a Nagybecskereken, 1903. évi szeptember hó 18-án megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	7.— korona
kétszeres		6.70
rozs		6.20
árpa		4.60
zab		6.—
kukorica		6.30
(uj)		5.20
repece		10.—
széna I.		3.—
II.		2.50
szalma I.		1.50
II.		1.—
burgonya	50	1.20
marhahus I.	1 kilogr.	1.04
II.		—96
borjú hus		1.20
disznó hus		1.12
juh hus		—80
zsir		1.80

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, péntek, szeptember 18-án:

HALÁLOS CSÖND.

Társadalmi színmű 3 felvonásban. Irta: José Echegaray. Fordította: Huszár Vilmos.

Személyek:

Angustias	—	—	—	Gerőfi Ilonka
Donna Mercedes	—	—	—	N. Bodroghi Lina
Inés	—	—	—	Radnay Zsuzsika
Pura	—	—	—	P. Tóváry Anna
Julia	—	—	—	Peterdy Etus
Raimondó	—	—	—	Balla Kálmán
Genaro	—	—	—	Vitéz Róbert
Orellana	—	—	—	Szenássy György
Tábornok (Penna Negra marquis)	—	—	—	Peterdy Sándor
Don Rodrigó	—	—	—	Tihanyi Vilmos
Inas	—	—	—	Völgyi Rezső

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, szombat, szeptember hó 19-én:

Ujdonság! Itt először! Ujdonság!

Casanova.

Regényes nagy operette 3 felvonásban, előjátékkal.

Nyíltér. *)

Gyomorégés, felfuvadás, felbűfögés,

fejfájás, erős legfőbbnyire jelei a gyomor és bélműködési zavaroknak, amelyek semmi esetre sem hagyandók figyelmen kívül. Tanácsos ezen émelegések mellőzése céljából Rohitschi hányás „Templomforrás vizet” inni, amely orvosilag is általánosan ajánlva lesz. A Rohitschi „Styria forrásvíz” erősebb, de ez csak időnkint iható.

(701/c—1.1)

*) Az a rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

24402. szám 1903.

Magyar kir. államvasutak.

Üzletvezetőség Arad.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet az Arad állomás új fűtőházi telepén létesítendő víz-állomási és két szárnyépületével kapcsolatos munkákra.

A költségszámítás, a szerződéstervezet, az ajánlati minta, a pályázati föltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltételek Aradon a magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt 3 korona lefizetése mellett átvehetők és a vonatkozó tervek megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1903. évi szeptember hó 22-én déli 12 óráig kell benyújtani aulirozott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a m. kir. államvasutak Arad állomás új fűtőházi telepén létesítendő víz-állomás és két szárnyépülete építési munkáira.”

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi szeptember hó 21-én déli 12 óráig 1500, az egyezeröttszáz korona bányapénzt kell a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letételekre alkalmas értékpapírokban letenni.

Aradon, 1903. évi szeptember hó 3-án.

(3.2)

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Hirdetmény.

A vármegye alispánja az 1903. évi szeptember hó 10-én kelt 27.177. számú rendeletével a zombolyai kórház kibővítési munkálatait 9220 korona 81 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából az 1903. évi október hó 3-ik napjának délelőtt 1/2 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkákat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtt 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz (vagy a bánatpénznek az állampénztárnál történt letételét igazoló pénztári nyugta) csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1903. szeptember 13.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Faur,
kir. főmérnök.

Árverési hirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, a m. kir. kincstár végrehajthatónak Bulity Dusan, melencei lakos végrehajtást szenvedő elleni 90 korona 74 fillér és jár. iránti végrehajtási ügyében a területén levő Melence község határában fekvő következő ingatlanok u. m.:

1. a melencei 2477. sz. tjkvben A. I. 1-4. sorsz. a. 3555., 4642., 6613., 7688. hrsz. 6 hold 798 □-öl szántóföld 2512 kor. kikiáltási árban;

2. a melencei 2477. sz. tjkvben A. II. 1-4. sorsz. 2556., 3058., 4827., 6438. hrsz. 4 hold szántó 1175 kor. kikiáltási árban, a mely ingatlanok időközben Kevresan szül. Duin Milica melencei lakos javára mentek át 1903. évi október 28-ik napján délelőtt 9 órakor Melence községében árverés alá fognak hocsajtatni és a kikiáltási árban alul is el fognak adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én kelt 3333. sz. alatti igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt és óvadékképesnek nyilvánított értékpapirban kiküldött kezéhez letenni vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedése után 30 nap, a másodikat 50 nap, az utolsót 90 nap alatt, mindig az árverés napjától számítandó 5%-os kamattal együtt a törökbecsei kir. adóhivatal, mint letéti pénztárnál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni s a vételár után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. járásbiróság tkvi irattárában és Melence község előljáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság Törökbecsén, 1903. évi augusztus hó 17. napján.

Szabó kir. aljárásbíró helyett:

Jakabffy,
királyi járásbíró.

UJDONSÁG!

**Ecet-essencia, valamint
== új ecet. ==**

A legjobb és legkedveltebb ecet az ételek besavanyításához a kellemes íze végett. Szép tiszta fehér színű és nem festett, mint a legtöbb ecet. Főelőnye még az is, hogy ezen ecettel besavanyított uborkák és paprikák nem puhulnak meg, hanem keménységüket megtartják és nem penészednek.

Ára
literenként:
az új ecet-lényeg 12 f.
az új ecet 6 fillér.

Az ismétlárusítóknak
olcsóbban számítom.

Kapható
Gligorijevity
Jóca,

liszt- és
fűszerkereskedőnél

Nagybecskerek.
Buzatér.

(685-24.20)

**ŐSZI BORSÓ-
= VETŐMAG =**

100 kg.-ként

15 koronáért kapható

míg a készlet tart

BAYER ALAJOS

gazdaságában

BOCSÁRON.

— Kivánatra mintaküldés. —

**Bánati- és
káposzta-repce**

vetési célra

elsőrendű minőségben kapható

Schlesinger és Polakovits

cégnél

Nagybecskereken.

(747-3.2)

ELADÁS.

Az alföld legjobb buzatermő
vidékén

egy új

henger mü-malom

10 ezer forint ellenében

összeférhetetlenség miatt

azonnal atvehető.

Cím a kiadóhivatalban
megtudható.

(750-3.1)

Pályázati hirdetmény.

Aracs községnél üresedésben levő segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek; felhivom, hogy folyamodók szabályszerűen felszerelt kérvényeiket legkésőbb f. évi október hó 1-ig hozzám nyújtsák be, mert a később beérkezett kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Javadalmazás:

1100 korona évi fizetés és 120 korona utiátalány.

Török-Becse, 1903. évi szeptember hó 14-én.

Dr. Welíacha K.,
szolgabíró.

Árverési hirdetmény.

Tisza-Hegyes község előljárósága részéről ezennel közhírré tételik, hogy a községi képviselőtestületnek 51. kgy. 3272/902. szám alatt kelt és törvényhatóságilag 1933. kgy. 38662/902. szám alatt jóváhagyott határozata értelmében Tisza-Hegyes község, mint erkölcsi testület tulajdonát képező ugynevezett „Podunka” nevű szántóföld — körülbelül 102 hold — 2 holdas parcellákban nyilvános árverés útján örök áron eladatni fog.

Az árverés a helyszínén 1903. évi szeptember hó 30-án délelőtt 8 órakor fog megtartatni, mely napra a venni szándékozók meghivatnak azzal, hogy az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a községi jegyzői irodában betekintethetők.

Kelt Tisza-Hegyesen, 1903. évi szeptember hó 15-én.

Grézlo,
jegyző.

Mixity,
bíró.

Kiadó lakás.

A nagybecskereki szerb hitközség Gimnázium-utcai házában egy (eddig dr. Král Tamás ur által lakott) első emeleti

nagy utcai lakás

== mellékhelyiségekkel együtt ==

azonnal kiadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál a hitközségi gondnok

Risztics Pál.

(741-3.3)

Árverési hirdetmény.

Alólírott község előljárósága részéről ezennel közhírré tételik, hogy Basahid község, mint erkölcsi testület tulajdonát képező „Gréda” nevű dűlőben fekvő 400 hold elsőrendű szántóföld folyó évi szeptember hó 22-én d. e. 8 órakor a helyszínén 2 holdas parcellákban nyilvános árverésen a folyó gazdasági évre azonnali készpénzfizetés mellett haszonbérbe fog adatni.

Basahidon, 1903. szeptember hó 14-én.

Szávics,
jegyző.

Hirdetések

felvételnek a

„TORONTÁL” kiadóhivatalában.